BRAND

Pris 25 öre.

N:r 1 1954 — *Anarkistisk tidning* — 57:te årg.

Anarkismens förutsättningar

Anarkismen är förnekandet av all auktoritet i den mänskliga samvaron. Med auktoritet menar anarkismen, en större eller mindre grupp av individer, som äger makt att tvinga andra till underkastelse och lydnad. Anarkismen betraktar en dylik princip menlig för livsglädjen och den individuella skaparkraften. Vidare anses den auktoritativa principen som ett medel att upprätthålla en priviligierad minoritets makt att exploatera andra människor. *Varje människa som är underkastad en annans vilja, är en slav. Anarkismen proklamerar därför OLYDNADENS ANDA. Olydnaden mot all slags auktoritet. Endast i ett samhälle där den auktoritativa idén ersatts med kamratskapets solidaritet, är en harmonisk utveckling av individerna möjlig. Således erkänner sig anarkisten, att vara en öppen motståndare av auktoritativa samhället och strävar hänemot substituerandet av detsamma med ett fritt samhälle.*

Den auktoritativa principen manifesterar sig i tre väsentliga former, vilka var för sig representerar ofrihet och tvång:

Statsprincipen — dominerandet av människornas personliga och sociala existens. Genom dess tvångsapparater: polis, domare och militär, tvingas människorna att tjäna och upprätthålla makten och ofriheten.

Egendomsprincipen — dominerandet av produktionsmedlen. En privilegierad minoritets kontroll av produktion, medelst vilken den dikterar majoritetens livsvillkor.

Religion — dominerandet av människornas själs- och känsloliv. Genom kyrkan, skolan och andra religiöst betonade institutioner inläres underdånighet och lydnad för världsliga och himmelska auktoriteter. Dessa tre former tenderar att sammanslutas till en maktenhet, den moderna totalitära staten.

Anarkismen bekämpar detta ofrihetens vidunder och tror på dess upphävande medelst den sociala revolutionen. Termen "social revolution" betraktas med fasa och motvilja även av dem som borde ha bättre förståelse. Egentligen innefattar termen ingenting annat än en förändring i människornas relationsförhållande till varandra. Men en fundamental förändring som inte stannar vid halvmesyrer utan syftar hän till avskaffandet och inte reformerandet av status quo. Förutsättningarna för en successfull social revolution beror givetvis på i hur stor utsträckning frihetens idéer gripit omkring sig. Det är framförallt under revolutionära situationer som de anarkistiska idéerna kommer att vinna fotfäste. En stor del människor är sympatiskt stämda till anarkismens frihetsideal men tyvärr är de alltför duperade av demagogernas löften för att taga steget fullt ut. Det är därför något fåfängt att tänka sig en vittomfattande anslutning till anarkismen, åtminstone inte under någotsånär stabila ekonomiska förhållanden. Anarkismen riktar sig således på att vinna och utveckla individer och påverka dem med de antiauktoritativa principerna redan i dag.

En av anarkisternas väsentligaste uppgifter är att understödja varje ansträngning att eliminera auktoritärt inflytande i den mänskliga samlevnaden. Att i ord och handling hävda individens autonomi. Anarkisterna skulle således koncentrera sig på att insätta de med-

Forts. på sid. 3

Kristendom – logik – kultur

Dagligen och överallt, i radion, i tidningar, i bönehus och på gator, utbasuneras kristendomens läror, av olika förespråkare, för hundratals skilda sekter och samfund, vilka alla säga sig vara den ende sanne gudens verkliga sanningsvittnen. Enbart detta sakförhållande är anledning nog till att ställa frågan: Är bibelns lära riktig och sann?

Jag har med mitt eget enkla förnuft försökt finna svar på frågan och har därvid stannat inför den slutsatsen att bibeln meddelar ett flertal motstridiga och oförenliga lärosatser och kan av den anledningen icke vara en säker grund att bygga en sann och bärande livsåskådning på.

Att i en kort artikel redogöra för alla de funderingar som fört mig fram till denna slutsats, är inte möjligt. Därför skall jag här beröra endast ett par avsnitt så att den som läser detta skall kunna följa min tankegång och själv utveckla densamma för att se om jag gjort felbedömningar.

Det sägs, att gud skapade människan med förnuft och alla sinnen, samt med en fri vilja att välja mellan gott och ont — att synda eller icke synda — d. v. s. att människan från sin skapare fått förmåga och rättighet att efter egna bedömningar välja och handla själv — ständigt på egen risk med eget ansvar. Ja, man kan nog tänka sig att förhållandet kunnat vara så, men, om det är på det viset, då ramlar ju en annan av bibelns lärosatser, nämligen den om förutsägande profetior, på sin egen orimlighet.

På mångfaldiga ställen i nya testamentet står det att "allt detta har skett för att de skall gå i uppfyllelse vad som sagts av Herren genom profeterna", eller något liknande med annan formulering.

Jag kan i mina tankar fantisera fram en allvetande och allseende gud som har förmåga att överblicka hela livs- och händelseutvecklingen i alla tänkbara variationer och riktningar. Och rent logiskt sett behöver en sådan allseende guds existens icke på minsta sätt inkräkta på människans rättighet och förmåga till fritt och självständigt handlande. Men när en sådan gud låter förutsäga vad som skall ske i framtiden så har han därmed fråntagit människan möjligheten att fritt välja sina inställningar och handlingssätt, och bör själv påtaga sig ansvaret för konsekvenserna av människans handlingar.

Jag kunde anföra massor med exempel men det är tillräckligt med ett enda för att belysa min tankegång och argumentering. Matt. 26:34: "Jesus sade till honom: Sannerligen säger jag dig: I denna natt, förrän hanen galit, skall du tre gånger förneka mig." För att denna förutsägelse skulle gå i uppfyllelse så var ju Petrus nödsakad att, med eller mot sin egen vilja, förneka sin bekantskap med Jesus. Om Petrus i stället varit ståndaktig och öppet erkänt sig vara en Jesu lärjunge, hur hade det då gått med förutsägelsen? Den hade inte gått i uppfyllelse.

— — —

Bibelns och kristendomens befrämjande inverkan på människosläktets kulturutveckling, är ett annat tema som flitigt anföres av kristendomens försvarare. Även jag är förvissad om att kristendomens läror starkt påverkat människans kulturella utveckling fastän icke i den riktning de bibeltrogna gör

Forts. på sid. 2

Sprid dig Brand

Av *Gunnar Bergqvist*

Sprid dig Brand,
som stormeld över jorden
förtär allt ruttet
och allt möglat gods
giv värmens eldglöd
uti orden
och kraft i kraven
vid förhandlarborden
bli tankens pejlare och sinnets lots.

Dra hän mot ockult
skrock och rasfördomar
till aska bli
all guldets prunk och ståt
Ur denna aska
skall det sanna spira
och växa starkt det veka och det skira
som förr var trampat uti smuts och gråt.

BRAND

— tidning för anarkistisk propaganda och debatt —

Redigeras av en kommitté

Ansvarig utgivare: G. Högberg

Redaktion och expedition: Vetegatan 3, Stockholm Sö. Postgiro 15 09 82.

Bokförlaget Brand, Vetegatan 3, Stockholm Sö.

Anarkistiska Propagandaförbundet. Kassör: Josef Ström, Bagarmossvägen 13, Enskede — Postgiro 25 99 23.

Tr.-AB Fedorativ, Sthlm 1954

Lojalitet — illojalitet

Ovanstående termer har vunnit en sensationell aktualitet i Förenta staterna under det senaste decenniet. Således har den ökände "House Un-American Activities Committee" rapporterat över en miljon illojala individer inom olika verksamhetsområden. Bland dem som hedrats med epitetet "illojal" finna vi världsberömda vetenskapsmän, författare, konstnärer, pedagoger och skådespelare. Särskilt hårt drabbad av nämnda inkvisitionstribunal kan nämnas skolorna och universiteten.

I nära fyrtio av Amerikas fyrtioåtta stater har denna reaktionära makt genomtrumfat den s. k. "lojalitetseden". Konsekvenserna har heller inte uteblivit. De större universiteten i Washington, Oregon, California och andra stater har avskedat hundratals lärare, som hävdat sin intellektuella integritet och vägrat att underkasta sig denna frihetskränkande lojalitetsed. Genom denna medeltida lojalitetslagstiftning har universiteten och skolorna förvandlats till spion- och intrighärdar. Församlings-, yttrande- och tryckfriheten har på det skändligaste våldtagits av dessa 100 % amerikanska imbeciller, som gör gällande att de försvarar den demokratiska ideologin. Hundratals textböcker har förbjudits som varande heresisk litteratur. Internationellt kända pedagogers och författares skrifter har tabubelagts

I den "frihetliga demokratins" namn går man till storms mot det ädlaste och sublimaste i amerikansk tradition och kultur. Det är en blodig historiens ironi att bland dessa självvalda apologeter för den rena demokratiska ideologin finnes professionella intrigörer, gangsters, förskingrare, menedare etc., som dölja sig bakom antikommunismens täckmantel för att begå sina nesliga brott mot frihetens principer.

Problemställningen *lojalitet* kontra *illojalitet* är lika gammal som människosläktet. Stats-, kyrko- och partihierarkier har utmätt despotiska straff emot dem som förklarats illojala. Sokrates dömdes till döden av den atenska despotismen för illojalitet emot dess supremati. Inkvisitionen firade sina blodigaste orgier under medeltiden men sträckte ut sin makt genom den gyllene renässansen upp till modern tid. De totalitära inkvisitorerna i Tyskland, Ryssland och den amerikanska kontinenten imiterade välvilligt föregångarnas inkvisitionsteknik.

Privilegierna att undertrycka alla dem som hysa divergerande uppfattningar och som tvivla på ofelbarhetens principer, är inte enbart begränsade till stats- och kyrkoauktoriteterna. De politiska partierna är skickliga utövare av konsten att frigöra sig från obehagliga "illojala". Utrensningarna inom kommunistpartierna i olika europeiska och amerikanska länder är en daglig upplevelse.

Även i detta land har de "lojala" utnyttjat undertryckelsens inkvisitoriska teknik mot de "illojala" inom såväl bådet det socialdemokratiska som det kommunistiska partiet. Men aldrig tillförne har denna historiska degenerationssymtom invaderat i den syndikalistiska rörelsen, som, i motsats till de politiska auktoritära partierna, hävdar frihetens och toleransens princip. Uteslutningen av tre välkända kamrater för "illojalitet" är ett brott mot syndikalismens traditioner, oavsett vilket motiv man åberopar.

Kamraterna ifråga har heller inte begått någon egentlig "illojal" handling. Beskyllningen att de agerat informanter åt motståndarpressen tenderar det absurda. Den friktion som uppstått och som resulterade i tillkomsten av "Våra idéer", kunde förhindrats om ömsesidig tolerans hade existerat. Men kanske det ligger i sakens natur, att organisationerna i likhet med staten, kyrkan och partierna tyr till undertryckelsens jesuitiska metod när divergenserna blir för markanta. Man kan med goda skäl ifrågasätta om inte tillochmed de "uteslutna" skulle stämpla andra med divergerande uppfattningar som "illojala". Tidningen "Våra idéers" ohemula angrepp mot Brand, vittnar om vargtänderna.

Brand identifierar sig inte varesig med det "reaktionära" SAC eller det "revolutionära" syndikalistiska förbundet. Den kommer att oförtröttat och okompromissande vända sig emot despotism och ofrihet varhelst den uppträder. Som tidigare kommer den att föra kampen mot alla auktoritära system och principer för frihet och tolerans. Detta är kvintessensen av anarkismen, vilket är Brands budskap till sina läsare.

Kristendomen ...

Forts. från sid. 1

gällande. Och hur skulle bibeln med sina ruskiga berättelser, om en allsmäktig, hänsynslös och hämndgirig gud, kunna befrämja mänsklig kultur i vedertagen mening?

Med kultur menas ju odling, förandling och förfining. Och det fattar jag så att människans alla livsbefrämjande egenskaper skall odlas, förädlas och berikas på bekostnad av de livsdödande och nedbrytande egenskaperna.

Vilka egenskaper hos människan har bibeln och kristendomen odlat och förkovrat? Jo, intolerans, underdånighet och slavisk lydnad, vilket i sin tur fört med sig bejugenhet och hyckleri.

Ja, men, invänder de flesta, glöm inte Jesu bergspredikans etiska kärlekslära. Nej, för all del, det skall jag inte. Men jag kan för min del inte inse något kärleksfullt i de belönings- och straffrespeglingar som Jesus i sin bergspredikan framför. Om jag gör en handling för att vinna belöning eller avhåller mig från något för att undgå bestraffning så kan jag inte finna något etiskt kärleksfullt däri.

Jag förstår mycket väl att detta mitt inlägg, av många, kommer att betecknas som hädiskt, men det är vad jag kommit fram till genom eget tänkande. Jag har vid bedömandet låtit mitt eget förnuft fälla utslaget, och har jag danats med förnuft bör jag äga rätt använda det.

Folke Nilsson

ANARKISMEN OCH ESPERANTO

Det lär finnas ett kongressbeslut redan från år 1901 på att tidningen Brand skall ha en ständig esperantospalt. Detta beslut torde dock endast i ringa utsträckning ha genomförts. Den nuvarande redaktionen har emellertid uttryckt starkt positivt intresse för saken, så att det 52 år gamla beslutet skall kunna förverkligas nu.

Arbetaresperantorörelsen har alltid haft en mer frihetlig inriktning än de politiska socialistiska partierna. Anarkisterna ha därför haft ett jämförelsevist stort inflytande där. Det syns föreligga en naturlig förklaring till detta förhållande. För maktsträvare och politiska karriärister kan det ej synas som en fördel, om de mellanfolkliga förbindelserna alltför mycket bli förbindelser mellan folken och människorna i stället för att som hittills förbehållas de ledande inom partier, stater och folkrörelser.

En nödvändig förutsättning för anarkismens förverkligande är, att den samtidigt strävar till förverkligande av största möjliga rättvisa mellan alla människor och folk. De som behandlades orättvist skulle eljest försöka en maktkoncentration för att skaffa sig rättvisa. Vi kommer därmed tillbaka till de nuvarande förhållandena både inom och mellan folken, eller rättare sagt, staterna, där orätten upprätthålles med militär- och polismakt.

Militärväsen och anarkism äro oförenliga. Genomförande av en säker och varaktig fred är därför också en nödvändighet ur anarkistisk synpunkt.

För att säkerställa en bestående fred finnes enligt undertecknads mening *två grundvillkor,* nämligen: 1) Förverkligande och allmänt erkännande av full rättvisa och opartiskhet mellan folken samt 2) Åstadkommandet av en mänsklighetens gemensamma kontroll över regeringarna, ej som nu i FN, en kontroll som regeringarna själva vill förbehålla sig, utan genom en kontroll underifrån som innebär en maktens återförande till "världsfolket" mänskligheten själv, vartill kräves direkta och obrytbara förbindelser tvärs genom de nuvarande gränsbarriärerna.

För båda dessa grundvillkor är esperanto en nödvändighet. Utan det allmänna genomförandet av ett mellanfolkligt, för alla lättlärt språk kan villkoret nr 2 ej förverkligas. Detta språk måste vara neutralt, så att det ej är något särskilt folks språk. Det strede mot grundsats nr 1, opartiskhetens och rättvisans princip att sålunda koncentrera världens handels- och kulturförbindelser åt ett bestämt håll, till ett eller ett par länder. Det skulle skärpa motsättningarna gentemot folk, som därigenom missgynnades och vilkas "andes stämma" därigenom överröstades i världen. Ett svårlärt nationalspråk bleve ej heller ett språk för alla.

Det är sällan ensamt de ideella eller politiska motiven, som gör att man kommer att lära sig esperanto. Kanske har man till en början blivit övertygad om det riktiga i själva idéen och kanske till och med en aning entusiasmerad. Vid närmare kontakt med själva språket har man blivit ytterligare intresserad. Kanske man fått någon erfarenhet av hur det fungerar i praktiken, vid kongresser och annat internationellt umgänge, samtal och korrespondens med utländska meningsfränder och kamrater, lärt känna dess litteratur o. s. v. Den som redan har internationella intressen av ett eller annat slag skall kanske snart finna esperanto oumbärligt.

Esperanto har nått ett visst erkännande inom den anarkistiska och syndikalistiska rörelsen. De internationella instanserna utsänder emellanåt meddelanden på detta språk. En internationell tidning, Senstatano, (anhängare av statslöshet utges från Holland. Den kostar 4: 40 kr per år, vilket kan sändas till Folke Rosén, Katarina Bangata 73, 4 tr., Stockholm.

En lättfattlig och praktisk esperantokurs har genom Sv. Arb. Esperantoförbundet placerats i ett stort antal in- och utländska tidningar. På torsdagar brukar den finnas införd i Arbetaren. (För övrigt kan läroböcker erhållas från Sv. Arb. Esp.-förbundet, Barnhusg. 8.)

Alltså: Lernu Esperanton!

Frits Lindén

Nordenskiöld och Atlantpakten

Enligt ett AP telegram har chefen för flygvapnet, generallöjtnant Bengt Nordenskiöld för den amerikanska tidningen New Bedford Standard Times gjort uttalandet att Sveriges chanser att hålla sig utanför ett framtida världskrig är ungefär 10 procent. Dessutom har Nordenskiöld — enligt samma källa — förklarat att han själv och andra höga svenska officerare anser att Sverige bör ansluta sig till Atlantpakten. Kanske är det oss förmätet att av de för vår utrikespolitik ansvariga kretsarna kräva, det de ser till att högre militära chefer inte far världen runt och gör uttalanden, som inte kan annat än

Forts. på sid 6

Anarkismens ...

Forts. från sid. 1

vetna och socialt upplysta krafterna vid revolutionära situationer, varhelst de uppenbara sig. Däremot taga de absolut avstånd från att kollaborera med regeringar eller andra maktlystna grupper eller institutioner, hur än revolutionära de förefalla vara. De ryska och spanska lärdomarna är tydliga nog för dem som vill se.

Möjligheterna för upphävandet av det auktoritativa samhället i vår tid är inte särdeles lysande. Anarkisterna söker därför redan i dag att utveckla individer i enlighet med anarkismens ideal. De går inte och vänta på det fria samhället utan lägger redan nu grunden för ett fritt samhälle: utvecklingen av fria människor. Anarkismen är ingen sterotyp ortodox doktrin, utan en levande, utvecklingsbar livsföring, som i större eller mindre grad kan praktiseras i nuet, beroende på det personliga modet och viljan till individuell frihet. Att det inte går att leva helt i överensstämmelse med anarkismen inom ramen av det auktoritära samhället är självklart, i så fall vore det meningslöst att arbeta för en social revolution. Det är emellertid lika självklart, att det även nu finnes möjligheter att handla som anarkister. Vi kan upplysa oss själva och andra och leva tillsammans med våra åsiktsfränder som fria, toleranta människor. De individuella revolutionerna kommer att konstituera den slutliga anarkistiska revolutionen.

Konfronterade med det faktum, att massaktioner i medveten avsikt att upphäva status quo, är en fysisk omöjlighet i dag, anarkisterna hävdar individuella och gruppaktioner i enlighet med sina antiauktoritativa idéer. Propaganda emot statens tvångsinstitutioner undergräver respekten för det bestående och upplysningsarbetet tenderar att skapa fritt tänkande individer, som, när massorna bli i stånd att spränga sina fysiska, mentala och emotionella bojor, kan leda revolutionen in på frihetens, anarkismens väg.

Detta tillhör emellertid en avlägsen framtid och anarkisterna i likhet med andra människor måste under tiden underkasta sig mycket som är motbjudande och nödgas att kompromissa i större eller mindre grad. Men det finnes förutsättningar att tillämpa friheten redan i nuet. Anarkisterna bör också utnyttja varje tillfälle, att hävda sig emot statens och kyrkans makt. Exempelvis ordna sitt äktenskapliga liv utan statens eller kyrkans ingripande och vägra att underkasta sig den fegaste och ovärdigaste av statsmedborgarens plikter, plikten att ikläda sig slaktaruniformen. Denna propaganda och upplysningsverksamhet kommer kanske en dag att leda till den FRIA MÄNNISKAN och DET FRIA SAMHÄLLET.

RUD. HOLMÖ:

Frihet och tolerans

När någon med darr i rösten eller på ett märkbart angeläget sätt talar om frihet och tolerans, kan man vara säker på att det är fråga om något som inte är försvarbart, om frihet att hävda oriktiga eller tvivelaktiga meningar eller om rättsstridigt handlande mot andra och om att de som får sin rätt kränkt, ska finna sig i och tolerera detta.

Anspråket på tolerans har avseende på speciellt två olika förhållanden. I de fall då det inte kan bli fråga om någon oegentlighet, bör man utan vidare visa tolerans mot varandras olikheter i tal och beteende — till en viss gräns. Denna gräns är dock inte alltid så lätt att ange. Därför kräver frågan om vad som kan och bör tolereras och vad som inte får tolereras vakenhet, knivskarpa destinktioner och en fast personlig hållning.

Det är ju en rätt allmänt hävdad uppfattning, att människorna bör tolerera varandras meningar. Ska detta gälla som regel, så får vi väl ifrågasätta om denna regel kan och får tillämpas utan undantag?

"Vad jag endast t r o r, är min ensak med Gud", sa Zakarias Topelius. Med detta ville han säga, att den mening jag endast grundar på tro, har jag ingen rätt att söka bibringa andra. Det bör jag behålla för mig själv. För denna mening finns övertygande motivering. Det människorna numera inte har möjlighet att skaffa sig vetskap om, är i flertalet fall av så invecklad natur att det är åtskilligt mera sannolikt att de meningar vi subjektivt bildar oss om dessa förhållanden är falska och missvisande, än sanna och klarläggande. Den som ger spridning åt det som är falskt gör sig skyldig till en oegentlighet även i de fall detta sker i "god tro". Till sina konsekvenser är den omedvetne lögnen lika farlig som den medvetne.

Logiken kräver ju av oss att inte a n t a en slutsats som grundval för utsagor eller handlande förrän vi efter nödvändig verifiering övertygat oss om och faktiskt v e t, att den är riktig. Logiken förbjuder oss således att visa tolerans mot dem som hävdar meningar som enbart grundar sig på tro, ty de visar sig oftast vara felaktiga. Hundratals gånger måste forskaren konstatera och erkänna att han varit på fel spår då han prövat sina intuitiva arbetshypoteser i sitt sökande efter sanningen, säger Einstein. Då detta är fallet t. o. m. då det är fråga om en på resultatet av föregående forskning grundad intuition, hur mycket större anledning har då inte lekmannen att iaktta besinning inför spridandet av meningar, som inte har annan grund än tro?

Mot detta brukar man invända, tyvärr inte endast från religiöst håll utan även där man borde veta bättre, att det inte kan vara oriktigt att ge spridning åt en tro om den är uppriktig eller om man därigenom tror sig kunna gagna människorna eller hindra dem att begå ett eller annat misstag. Även om exempel på sådant kan anföras, så är dock det svar Topelius ger på denna invändning fullt övertygande, när han säger:

"Jag förstår inte den tolerans, som menar att varje tro är lika god, endast den är uppriktig. En gräns måste finnas mellan sanning och villa."

Så långt jag under mitt sökande efter sanningen bevarar det jag endast tror, för mig själv, kan jag inte vilseföra andra genom den. Då denna risk i annat fall alltid föreligger, bör spridning av trosföreställningar inte tolereras. Tolerans mot rena trosföreställningar bevisar dessutom bristande aktning för sanningen och för sökandet efter den. Den som behärskas av ett uppriktigt sanningssökande tolererar inga trosföreställningar varken hos sig själv eller hos andra. För honom är det en bjudande plikt att avliva i stället för tolerera sånt som endast bottnar i tro. I den själsliga utvecklingen ligger i detta fall ett oavvisligt postulat: f r å n t r o t i l l v e t a n d e, och man bör aldrig tolerera det människan i och genom sin utveckling måste befria sig från.

I idékampen är anspråket på tolerans en strävan att modifiera och utplåna intresset för det värdefullaste elementet i föreningslivet och i kulturutvecklingen. Ju mera intensiv, djuplodande och medryckande kampen mellan olika uppfattningar är, desto mer fruktbringande blir den. Här härskar entropin, meningarnas benägenhet att utmynna i en samlande syntes efterhand som de inte försvarbara synpunkterna genom ökad insikt får ge vika där och utmönstras och ger ökat utrymme för de mera väsentliga och grundläggande synpunkterna.

Endast de, som företräder meningar som inte längre visar sig vara försvarbara, ropar på och har anledning att bönfalla om tolerans i kampen mellan idéerna. De låter anspråket på tolerans tjäna som motivering för friheten att företräda meningar som inte är försvarbara eller som de sakna förmåga att försvara. Ej sällan förskansar den andliga lättjan sig bakom detta anspråk. Ingenting kan vara mera enfaldigt eller orimligt än när någon gör anspråk på att hans mening ska tolereras! Ju mera enfaldig och orimlig en mening är, desto högljuddare blir anspråket på tolerans. Bakom kravet på tolerans möter vi nästan alltid sådant som inte bör tolereras och icke sällan sådant som det är brottsligt att tolerera.

När personer, som vill gälla för att vara revolutionärer, i våra dagars samhälle ropar på tolerans i anslutning till friheten, innebär det en vädjan till: s t r i d u p p h ö r ! Just då detta skrives pågår ungdomsorganisationernas debatt i radio om "egendomsägande demokrati" med högerns ungdomsförbunds ordförande Bengt Lind, som inledare. Hur troget återgav han inte i sin inledning den tankegång, som Helmut Rüdiger under senare år gjort sig till tolk för i tidningen Arbetaren och andra sammanhang!

Då det är fråga om frihet och tolerans i anslutning till handlandet kan liberalismen till vilken de krafter, som just nu söker nyorientera arbetarrörelsen, med så stark åtrå tyr sig till, tjäna som belysande exempel.

Liberalism innebär — för att hålla oss till Ernest Hockings tolkning — att man ger den enskilde större frihet än han kan handha på ett från allmänsynpunkt riktigt sätt. Som motivering härför gäller den hundratusentals gånger återupprepade frasen, att "individerna kan utvecklas endast genom att betros med något mer än de för ögonblicket kan göra bra". Denna uppfattning förutsätter, att de som blir offer för de oegentligheter som missbruket av friheten oundvikligt leder till, måste tolerera detta. Utan denna tolerans från de förorättades sida, kan det inte bli fråga om någon liberalism. Efterhand som de förorättade upphör att tolerera de rättskränkningar de blir utsatta för genom missbruket av friheten, försvinner både liberalismen och detta missbruk.

Vill vi tjäna uppgiften att bringa oegentligheterna i den mänskliga samlevnaden ur världen, så får vi varken tolerera dessa eller den f r i h e t eller m a k t, av vilka de är en följd. Däremot är det anledning att tolerera den makt, som visar sig vara nödvändig för att göra slut på missbruket av friheten, liksom vi tolererar friheten att göra slut på missbruket av makten.

Den benådade violinisten

Av ELSA HELLMAN

Du föddes på halm på ett ladugårdsgolv en natt, när stormen for,
och far din var tattar'n, som länsman tog, och slinkan i byn var din mor.

Ett barn vill knyta sin hand och slå: — Din mor är så där, hehe!
Din barndom var bara ett kallt och tomt och förbannat fängelse.

— Benådad? Kanhända en ton oss når och tänder en eld i vårt bröst.
Du vill spela dig fri, men inom dig hör du för evigt den fallnas röst.

Och hon lägger sin hand på fiolens valv, och hon talar med mun av mull:
— Det är våndan och plågan, som sjunger här, du blev stor för din nesas skull.

Och tattar'n, som slog och blev dödad med kniv, han kommer, och såret är rött:
Min son, ditt spel är din faders spel. Det är jag, som är i ditt kött.

Men rösten ur graven blir tyst till slut, och den fallna vänder och går.
Det eviga självt står upp i din själ och läker din våndas sår.

Här virvlar en ström av ljus och ljud, av stjärnor, som ej förgår,
av solar, som svävar i eld och storm så fjärran från människosår.

En kosmisk dans med dån och dön, en jordisk vind, ett spel,
som gudar, trädda ur töcken fram, har skänkt dig till arvedel.

Fattigbegravningen

Det var nödhjälpsåren, en av oss hade stupat, vi stå vid en öppen grav. En svart kista av enklaste slag, en sån där som fattigvården består när proletären har gett samhället den sista flämtande lågan av arbetskraft. Några fattiga vildblommor trycka sig som blyga, tafatta händer tätt mot det fuktiga locket. Ett sakta strilande regn faller i jämna strömmar över den ångande myllan som snart skall famna ännu ett slocknat människoliv, faller och rinner i strida floder utför magra härjade kinder. Det är som själva naturen ville deltaga i saknadens smärta och med varsam hand smeka svalka över feberheta kinder. Vi känna alla med andakt naturens storhet över alltets *Gåta*. Alla vilja vi ge det bästa inom oss till tröst och stöd för den lilla skälvande kvinnan som står där så blek med ett knippe blyga, blå *Förgät mig ej* vid sidan om de fyra hålögda små som i lappade men rena kläder, så tysta, med frågande blickar stirra ned i det svarta gapande hålet. Deras allt, stödet som för dem betydde bröd och värme och hägn ligger därnere, det är för deras barnasinnen något ofattbart skrämmande och där hon står, modern, vid deras sida liknar hon en skrämd fågel men i de tårdränkta ögonen ser jag då jag betraktar henne, en storhet, hon växer majestätiskt, en skönhet, ej av former och fulländade linjer, en andens skönhet utslagen i full blom står hon, vattnad av försakelsens och lidandets störtskurar. Naturens andar vila, som vore de rädda att störa den andaktsfulla stämningen. Solen tittar blygt fram genom regnet och jag ser en strimma guld i den ljusa locken under den slitna hatten.

En man i svart kaftan rabblar några trollformler, det är ingen som hör vad han sluddrar fram över spritstinkande av frosseri och vällevnad svällande läppar, de frodiga, köttfärgade händerna, vana att ta vad de vilja ligga vällustigt utbredda över den runda magen som sakta guppar vid varje stavelse så att bladen i boken bläddrar ut sig mellan tummarna och faller ihop som kortleken i en trollkonstnärs händer. En 20 århundradets svartkonstnär som ej ens skyr att vid en öppen grav utöva sitt hedniska marknadsgyckel. Borde ej dödens och sorgens allvar vara befriade från dessa skändligheter under religiös mask: löper tanken från hjärna till hjärna?

Den bleka lilla kvinnan reser sig från sin böjda ställning, hon blir en gudinna, en drottning, en kärlekens prästinna som själv skall lysa frid över den käre därnere, ingen annan har rätt därtill. Hennes hand knyts som i kramp, fingrarna gripa om något osynligt, hon höjer den en aning, ögonen gnistra av hat, den stora kärlekens hat. De magra bleka kinderna färgas av en blodvåg som för ett ögonblick ge dem en blåaktig rodnad.

Den sista skoveln mull faller rasslande över locket, vi vakna till och upptäcka den svartklädde som vi glömt för stundens allvar. För ett ögonblick krusas allas läppar av ett hånleende. Ett skrik! — Nej, nej, — det är lögn, det var samhället, rovsamhället som sög den sista droppen kraft ur hans kropp. Det var ej alls Guds behagliga och nådiga vilja.

Prästen får brått att avsluta bönen. Kvinnans hand skälver ej längre, knuten höjes den mot skyn. Med fast stämma och eld i blicken säger hon: "— Du har mig och fyra söner som stå här, vi svära att hämnas." Fyra händer höjas, fyra par barnaögon blicka över graven mot ett svart moln i sydväst bakom vars silverkant solen försiktigt tittar fram.

Prästen lomar till synes slokörad bort, utan att ta de sörjande i hand. Förstod han månne att hans närvaro ej var önskvärd, eller blygdes han över sin mörkrumshandling nyss. Hade han gett något av hopp och tröst? Var han rädd för dagens och ljusets barn? Var det den gryende dagen i de fyra barnablickarna mot den vaknande silverstrimman han fruktade? Under fruktlöst försök att göra den breda stofthyddan så liten som möjligt smiter han genom hålet i granhäcken som skiljer fattigkyrkogårdens träkors och pinnprydda kullar från granit och marmorvårdarnas rikemansgravar.

Böjd över griften står hon, rösten får en förunderligt varm klang. Fast och säker är den fast läpparna skälva och händerna visa tecken till darrning: — Axel — för din varma kärlek — Älskade — tackar jag dig. För ouppfyllda ungdomsdrömmar, drömda på din arm, medan sommarens blåklockor ringde in vår bröllopsnatt på björnmossan nere vid tjärnen medan humlorna skötte musiken från klöverängen bortom stätttan och myggorna voro tärnor, dansande sina ringdanser till vår ära; tackar jag dig! Du var min gud och jag din prästinna som skötte vigselformuläret och vittnen var en liten lyvaknad måneskära och den dalande aftonrodnaden. Vi trodde båda ljust och ärligt arbetade du vid min sida. Tack älskade! — Du dräptes grymt och hänsynslöst av samhället som blott ville se ditt arbetes frukter, men aldrig erkände din, vår rätt till liv och hälsa. — Vi ha lidit, det var ej ditt fel att så blev. Du gav det bästa du ägde, ditt liv, dina lungor hostade du upp i din glädjefattiga och fruktlösa kamp för att ge oss det dagliga brödet, att bevara vårt hem från ruinen. Vad gav samhället dig för lön sedan de sista lungresterna hostats upp? — Denna svarta, fula kista, när du bort haft en vit, vit som din rena själ, en vit kista svept i rött, din trogna kärleks färg, vår kärleks symbol, det arbetande broderskapets färg. — Vad fick du? Denna svarta, för tidiga grav några enkla blommor och en narrs löfte om uppståndelse. Axel, aldrig får jag dig åter men din ljusa livstro är ett arv som jag hoppas att få leva länge nog för att hinna lära dina, mina, våra barn att rätt vårda och förvalta. Det är allt jag kan ge. Mottag, Axel, detta sista bevis på min kärlek: — Hon för den lilla blåklintsbuketten till sina läppar och låter den falla. Förgäves, liksom breder den ut sig som ville den dölja det fula svarta locket. En vindil sveper över den grå mullen, en tappad ensam blåklocka virvlas upp, seglar en stund i det nyvaknade solskenet och faller lätt virvlande ned i det öppna gapet för att förenas med moder jord.

ÖKA BRANDS upplaga genom att skaffa nya prenumeranter och genom att taga hem några lösnummer till försäljning eller gratisspridning.

Barrabas Buse:

Bataljsupar och socialt anseende

Det var inte så länge sedan representanter för Sveriges Rikes Ährorika Officerskår framställde krav om att — som man behagade uttrycka sig — återfå sitt sociala anseende. Jag erkänner att jag hade vissa svårigheter, att fatta innebörden i deras krav, då jag tyvärr inte märkt att de kungliga mördardrängarnas "yrkeskår" förlorat något av sitt "sociala anseende"... och då försöker jag ändå betrakta saken med en objektiv iakttagares ögon. Ur *anarkistisk* synpunkt står skrået så långt från allt, som ens i ögonblick av yttersta tolerans, kan tänkas ha ett samband med socialt anseende, att konstellationen ifråga blir absurd.

Det kan ju förstås tänkas att ungtuppar na från Karlberg, med termen "socialt anseende", avser det tillstånd som en gång lär ha förevarit här i landet. Det som Fröding har beskrivit i dikten om Löjtnanten, och som för officerarnas del innebar revbensuniformer och diverse annan vederstygglig maskeradgrannlåt, som i strong militärisk anda kunde exhiberas inför pigor och mamseller, vilka inte hade något emot, att vare sig beglo "underverken", eller att offentligt demonstrera sitt andliga och intellektuella nödläge.

Detta får faktiskt inte tolkas enbart som ironi. Det finns alltför mycket i den militära mentaliteten, som talar för att det djupast — om också kanske omedvetet — är någonting i den stilen som avses.

I Aftonbladet (pro.-naz. och f. p.) ???? ställde Börje Heed, med anledning av fängelsedomen över den engelske koreasoldaten Patrik Lydon, en undran hur den svenska soldaten skulle reagera i samma situation. Det "brott" för vilket Lydon dömdes var som bekant psykisk kollaps i närstrid. (Termen existerade givetvis inte den militära vokobulären; där hette det helt manhaftigt "visad feghet vid strid.".)

Tisdagen den 3 nov. gav en av "våra", om det sociala anseendet så måna officerare, i samma tidning något som kallades "ett intressant svar". Ett svar som till syvende og sidst gick ut på att soldaten skall ha sig några supar innan kurret börjar, för att få det rätta modet. Och visserligen... det pekar ju trots allt i demokratisk riktning. I fredstid är det ju bara officerare o. d. som får supa på tjänstetid utan att hamna i buren.

Det kan ju vara på sin plats att *Brands* läsare själva får ta del av herr officerns heroiska ord. För att från början göra klart för alla, att det inte är vilken ynkrygg som helst som för pennan, skall vi saxa lite självbiografiskt material. Alltså: Giv Akt, go vänner...

"...Den 15 februari 1944 befann jag mig i Berlin. När jag anmälde mig på svenska legationen sade militärattachen att jag borde hålla mig i bunkern därför att man kunde vänta storanfall av det allierade flyget..."

Men si... vår hjälte bar ingalunda fruktan i sitt hjärta. Huruvida han tog sig några supar vet jag inte, men han berättar i alla fall vidare:

"...Det blev ett av krigets våldsammaste anfall. Skådespelet var grandiost med utomordentligt praktfulla färgeffekter. Jag var inte rädd, snarare uppspelt och på gott humör, det här var sannerligen något att titta på..."

Medan så vår hjälte — i likhet med en gång Kalle Dussin — helt uppspelt stod i rök och damm och njöt av det Grandiosa Skådespelets Utomordentligt Praktfulla Färgeffekter, blandade sig plötsligt en främmande och misstänkt civil känsla med det Goda Humöret, ty han kände sig...

"... Samtidigt ganska skamsen, hade en obehaglig känsla av att nödgas statera i ett dårhus-drama. Tänkte på Nero och Strindberg..."

Tja... så uppspelt som Vår Hjälte var, får man inte undra på om han kände det en aning genant, att bara få delta som simpel statist i dårhusdramat. Han ansåg sig naturligtvis — kanske med rätta — äga kvalifikationer för en långt mera framträdande roll. Vår Hjälte fann dock till sist sin tröst ity...

"...Jag var starkt medveten om att jag bar halmkransen — Livregementets gamla fälttecken — under mössknappen, fann detta löjligt, men levde mig lätt in i rollen som den oberörde kavalleristen..."

Bra! Men jag förstår inte varför Vår Hjälte skulle finna det *löjligt* att bära Livregementets gamla fälttecken under mössknappen. Kanske den känslan skulle ha gett med sig om han tagit en liten "tutung" ur putellen.

Men tillbaka till nutid och Korea igen. Där har Vår Hjälte funnit något som ÖB och högkvarteret med det snaraste bör uppta till ingående diskussion:

"...Slutligen ännu en detalj i referatet om striden på Korea, som kan vara värd att diskutera — slagsmålet med tomflaskorna. Seklers erfarenhet lär att soldaten blir modigare av en bataljsup. Vi kan peka på kalabaliken i Bender — enda gången Karl XII tog nattvarden i brännvin. Utan att på något vis vilja förringa vår ärorika krigshistoria kan man dock inte förtiga att våra fäder tog sig några modiga supar innan de anföll vid Lützen, Narva, Lund, eller Lech. (Vid Poltava och Sveaborg var brännvinet tydligen ursupet. Min anm.)

Men han är ingen blågul romantiker Vår Hjälte. Han ser klart och tämligen nyktert på de oerhörda problem med vilka vårt försvar har att brottas, innan det på nytt står redo att bita ifrån sig som det fordom gjorde.

"...Vad händer, om vi nu skulle komma i krig? Bataljsup eller inte? Naturligtvis bör chaufförer och mc-förare ej tilldelas krigsranson. Men hur bör man ställa sig beträffande stormpionjärer och andra, som skall utföra närstrid och med egna händer söka döda folk?

Hur många centiliter vore tillrådligt? Skall utskänkning inskränkas till strid efter kl. 12, bör extra tilldelning utgå vid strid i mörker, skog eller snö, skall det råda mattvång eller ej, hur förhindra överlevande att dricka upp stupades ransoner?"

Sålunda går alltså en *svensk* tillväga när han skall ge sig i kast med dagens allvarliga problem, åtminstone om han är militär... och major... och heter Jan Kuylenstierna.

Och är mån om sitt sociala anseende.

När min skadade vän läst Kuylenstiernas "artikel" tog han sig ett glas O. P. Andersson och diktade efter känt mönster:

Majoren står uppspelt på ärans fält
och nickar och nickar och nickar
Omkring står en uppspelt, försupen armé
och hickar och hickar och hickar...

CARL ELDH - konstnär och frihetskämpe

Minnen från gången tid

Carl Eldh har lämnat oss Han föddes i Dannemora, Uppland, år 1873 i ett fattigt hem. Fadern var smed. Vid sin död, 26. 1. 1954, var Eldh 83 år; han dog i Tranås på ett sjukhem, där han vistades medan hans fru Elise och dotter Brita var på besök i Amerika.

Han var en stor konstnär och okuvlig frihetskämpe; han ville inte vara slav men heller inte herre. Han var humanist och anarkist. Betecknande är hans uttalande att ordnar bärs för brackornas skull, men han kunde inte förmås att bära ordnar eller hysa någon som helst respekt för överhet, penningdöme, kungadöme eller ordensväsen. Den första maj slöt han upp i demonstrationsleden och tågade ut för att under röda fanor demonstrera för frihet, jämlikhet och broderskap. Det gjorde han på den tiden då det var farligt att demonstrera, då kampen stod het och intensiv.

Carl Eldh anslöt sig till det radikala Konstnärsförbundet, bildat 1886, upplöst 1920. Förbundets fana var röd och bars i första majdemonstrationerna. Carl Eldhs stora monument på Norra Bantorget är också en hyllning åt hela arbetarrörelsen under dess heroiska period. Ur den synpunkten är det ett fel att särskilt framhäva en enda person, Branting, men det är förklarligt. Eldh var personlig vän med Branting och han ansåg sig naturligtvis också tvungen att vid detta tillfälle rätta sig efter beställarens önskningar.

✠

Samma sociala patos som man möter hos fransmannen Auguste Rodin och belgaren Constantin Meunier finns i Carl Eldhs skapelser: Vid nattasylen, På gatan, Efter dagsverket. (Menuier kan studeras i Stockholms Folkets hus' hall, verket Hamnarbetaren.)

Carl Eldhs poetiska lyriska natur även kommer till uttryck i många av hans verk; i hans porträtt till exempel. Strindberg intresserade honom särskilt, geniet och upprorsmannen (statyn i Tegnérlunden) grubblaren som håller domedag över sig, sårar och sargar sig (bilden i Stadshusets trädgård).

Carl Eldh förstod de sammansatta människorna och inte minst de lyriska temperamenten i vår kultur. Han var själv lyriker, en humanist och anarkist, hans ideal var frihet och solidaritet, han hatade allt förtryck, all diktatur, han älskade mänsklig värdighet.

✠

En gång ordnade vi inom Svenska Skriftställareförbundet ett möte i Viktoriasalen under parollen: konstnärerna och samhället, konsten åt folket. Skriftställareförbundet existerade i tio år och utvecklade under denna tid en livlig verksamhet. C. E. Englund var medlem av styrelsen och undertecknad tjänstgjorde som sekreterare. Vi samarbetade också med bland andra Konsums bokklubb och en av denna klubbs representanter var en österrikisk flykting, Bruno Kreisky, som i dag tillhör österrikiska utrikesdepartementet och är en av Österrikes representanter vid utrikesministrarnas möte i Berlin.

Enligt de reklamkort vi begagnade oss av till mötet i Viktoriasalen skulle som inledare fungera Carl Eldh, Otte sköld, Ivar Hellman, Anna Lenah Elgström, Helge Åkerhielm och Alf Sjöberg. Inlägg i diskussionen hade utlovats av Annika Björklund, Harald Beijer, Ingeborg Björklund och Ada Yunkers.

Av Carl Eldh hade jag fått ett bestämt löfte att han skulle tala, ty han var alldeles särskilt intresserad av mötet. Temat tilltalade honom. Men så fick han ett förhinder som han aldrig räknat med: förkylning, stark heshet. Jag föreslog honom då att han skulle skriva ned sitt anförande och sända det, så skulle jag läsa upp det på mötet. Det gjorde han också. Han skickade mig ett vänligt brev och nedanstående dokument, som säkerligen har sin betydelse när det gäller Carl Eldhs ställning till frågan om konsten och samhället.

Konsten — sade Carl Eldh — har under alla tider — goda som onda — varit ett livselexir för människorna. Nutiden har uppfattat och förstått konstens stimulerande inflytande och dess förmåga att skänka sinnet ro mitt under dagens nervslitande arbete. Den har blivit folkens egendom på ett helt annat sätt än under tidigare skeden.

Det är ett glädjande faktum — *som förpliktar*. Vårt land eller rättare staten borde mera effektivt stödja de skapande konstnärerna än vad nu är fallet och söka förstå den stora betydelse konsten har för samhället.

Konsten är också en god ambassadör och som sådan har den ofta spritt glans samt skapat intresse för det land den representerat. Men detta har vanligen skett under stora ekonomiska svårigheter för konstnärerna.

Ett folk som inte förstår att värna och skydda de andliga värdena går miste om något av det väsentligaste i sin existens. Bland civiliserade länder står tyvärr Moder Svea längst ner när det gäller att lämna sin tribut till konst och vetenskap. Arthur Engberg gjorde en stor insats till konstens fromma genom att skapa ett statens konstråd, en institution som redan betytt mycket för konstlivet här hemma och givit uppgifter och arbete åt bildhuggare och målare.

I ett rum i min ateljé står en kaktus, väl 20 år gammal. Den blommar vanligen en gång om året — men får den under sommaren stå ute på verandan i solen, så blommar den två gånger. Så är det ock med konsten — i alla dess skiftande former — den behöver sol och uppmuntran för att blomma.

✠

Jag minns än i dag att det rådde en stämning av högtid när Carl Eldhs budskap lästes i den fullsatta Viktoriasalen. Tystnaden löstes och tacksamheten tog sig uttryck i starka och långvariga applåder. Carl Eldhs ord gäller än, kanske till och med med större styrka än tidigare. *Konsten behöver sol och uppmuntran för att blomma* — konsten i alla dess skiftande former.

✠

Till slut en liten historia, som bevisar att Carl Eldh också hade humör och inte var någon menlös ängel.

Från olika håll har berättats om Carl Eldhs älskliga väsen, hans hänsynstagande och mildhet. Vittnesbörden är inte oriktiga. Men att han även hade temperament är ett faktum. Han kunde bli himlaarg. Det bevisar även följande karaktäristiska tilldragelse. En dag satt Carl Eldh på Skansen i närheten av fågeldammen, inte långt från dansbanan. Några ungar doppade lövkvistar i vattnet och slängde omkring sig med påföljd att Carl Eldhs fina vita skjorta fick svarta fläckar.

Ungarna skrattade och väsnades och när Eldh sökte tala dem till rätta och protesterade ropade en av dem: — Tira på den där göbben! Då for Carl Eldh upp från soffan och ropade i fullt vredesmod: — Jag är ingen göbbe, jag är konstnären Carl Eld! Han knöt nävarna och hötte åt de framfusiga ungarna.

Det var meningen att Carl Eldh skulle äta middag på Högloftet denna dag. Men nu var hans glädje förstörd. Han åkte hem.

Carl Eldh — sade han — skall inte sätta sig med smutsig skjorta vid ett middagsbord på Skansens Högloft.

C. J. Björklund.

---

vita flingor

vita flingor
oskuldsfulla
långsamt dalande
mot svartnad jord
veta ni
vad ert öde blir
när ni nå
vår förhärjade jord

en ödesstund —
när ödet så bestämt
förgörs er rena skönhet
och så det vita
oskuldsfulla
glimret över jorden
rinner långsamt bort
som dyigt vatten

ni återvända inte
till vita paradiset
och likväl mänskor tro
att trots all smuts och dy
vi levande en dag
dit upp skall fly
men lär av vita flingan
som stinkande försvinner
i svarta dikesslingan

Leif Dahlgren

Gustaf Lövqvist:

Anarkismen som jag ser den

Den anarkistiska rörelsens mål är, så långt min uppfattning, att söka arbeta för en friare tillvaro för människorna. Den anarkistiska filosofin söker inte enbart utmåla ett idealtillstånd — som kan vara svårt nog. Den söker också — och kanske framför allt — efter vägar som leder fram till ett samhälle, ett samhällssystem, där människorna kan leva i mesta möjliga trygghet — fri från fruktan, för fattigdom, krig och rättslöshet.

Härvidlag är det inte enbart fråga om att på kortare eller längre tid söka störta det gamla samhällssystemet och införa ett nytt efter en viss mall. Enbart detta skulle inte leda till något positivt i större bemärkelse. I högre grad gäller det att söka påverka människorna så de kommer in på andra vägar. I detta arbete måste anarkismen och dess företrädare inom organisationslivet söka få människorna bort från ett dogmatiskt tänkande. Söka rubba deras auktoritetsdyrkan — detta som alltid står och har stått hindrande i väggen för människornas frigörelse.

Men det räcker inte enbart med filosofiska betraktelser. Detta kan lätt leda hän mot någon slags steril religionsförkunnelse, som människorna kan tycka låter bra när de får ta del av den muntligen eller i skrift, men även stannar därvid. De anarkistiska organisationerna har som företrädare för en levande idé skyldighet att omsätta anarkismen i nuets tillvaro. Det gäller att ha något konkret att peka på — att ha konkreta arbetsuppgifter för att ständigt söka påverka utvecklingen från despotin till friheten. Att sitta hemma och drömma om ett idealsamhälle gör vi inte anarkismen någon tjänst med. Ej heller att uteslutande ägna sin tid åt att finna fel hos andra människor och rörelser. Den verksamhet bliver för alltid negativ. I stället måste anarkismen ständigt söka kontakt med de rörelser som strävar efter en friare och sundare samvaro i samhället. Även om dessa inte har ett program som anarkisterna helt kan skriva under. Det är inte felen hos människorna vi ständigt skall vara på jakt efter. Vi bör nog lika ofta se på det goda och framstegsvänliga hos dem, för att bygga vidare på detta.

På våra möten och i våra diskussioner har vi nog all anledning att något sysselsätta oss med självkritik. Att försöka utröna frågan varför inte anarkismen och de anarkistiska organisationerna samlar större skaror omkring sig än de gör, vore nog något för organisationerna att sysselsätta sig med.

Ibland verkar det som om tiden sprungit ifrån oss anarkister. Vi står där och är villrådiga om vilken väg vi skall ta för att söka hinna fatt eller om vi skall stå kvar och vänta tills det bortsprungna skall komma tillbaka och ånyo en gång ställa sig vid startbandet. Medan vi diskuterar är det stor risk att avståndet blir större och större.

Vad är då att göra för att söka komma i kontakt med det ständigt framrusande? Kanske måste vi samla ihop oss till en enhet, bli starkare och söka få det rätta underlaget för vårt framåtskridande. Jag tror det. Vi måste söka göra anarkismen mera förståelig för nutidens människor. Söka forma den så att den blir mera begriplig.

Det har alltid genom den anarkistiska historien stått en ofta het strid mellan de olika riktningarna inom anarkismen — mellan den kommunistiska anarkismen, individuella anarkismen och den kollektiva. Vad det gäller den mellersta av de uppräknade — den individuella anarkismen — så är jag hågad för att säga att den i stort har spelat ut sin roll. Att söka förbättra förhållandena för människorna i vår tekniskt framåtskridna värld genom att gå vid sidan om organisationen är dömt att misslyckas. Det ligger nog snarare till hands att resultatet blir det rakt motsatta.

Det gäller att söka samla det bästa hos de olika riktningarna och av detta skapa en helhet. Att utifrån detta lägga fram ett arbetsprogram, om vilket vi kan säga: Detta är anarkismen och här är den väg vi vill arbeta efter. Lika litet som kyrkan kan utveckla något positivt för mänskligheten genom att predika ur gamla historieskrivningar kan anarkismen uträtta något genom att jämt och ständigt, genom decennium och sekler, hänvisa till program och uppskisseringar som gjordes då samhällsstrukturen var en helt annan och då produktionsapparaten ännu var outvecklad i förhållande till den vi står inför i dag.

Internationellt

Det spanska folkets pinotid förlänges genom turismen

Den syndikalistiska internationalen har i sin presstjänst fäst uppmärksamheten på den invasion av turister till Spanien som försiggår i hägnet av en svag valuta. In över Spanien väller sommar och vinter en hord av turister från alla håll, vilka väcker pinsam uppmärksamhet och bidrar till att förlänga det spanska folkets pinotid under blodhunden Franco och hans falangistregim. Turisternas vällevnad får betalas av de spanska arbetarna med fortsatt nöd och lidanden.

IAA vänder sig speciellt till den revolutionära syndikalistiska pressen, liksom till anarkistisk och andra sympatiskt inställda och manar till en kampanj för ekonomisk och moralisk bojkott mot det frankistiska Spanien.

Utstuderad fascistisk brutalitet.

IAA vidarebefordrar uppgifter från spanska CNT om ruskiga interiörer från fängelser och om folkets liv. Man frågar sig:

Vad är det som försiggår i fängelset San Miguel de los Reyes i Valencia? Aldrig har det varit så svårt ställt som nu för de antifascistiska fångarna i detta fängelse, de må nu vara syndikalister, anarkister, socialister, republikaner eller tillhöra andra organisationer.

De som levt instängda i de fängelser Franco inrättat och skött efter inbördeskrigets slut säger sig aldrig förr fått känna på en så förkvävande atmosfär, som den fängelsedirektören Eusebio Carrasco sett till att omsluta fångarna med. Visst levde man förr i konstant ångest när man visste att fångarnas antal reducerades genom exekutionsplutonerna säger man, men tillägger att beträffande fängelselivets mekaniska typ den tiden ingenting kan jämföras med vad nuvarande fångdirektör åstadkommit. Redan före kriget var han officer och chef och utmärkte sig redan då för sin våldsamma karaktär. Han lät sig drivas av sin inre sadistiska drift till alla möjliga slags orättvisor när det gällde fångarna.

I början av den fascistiska upprensningen mot republiken var det denne bödel, som i Pamplona-fängelset aktivt deltog i "las sacas", d. v. s. när exekutionsplutonerna höll på att "gallra", skjuta ner eller allmänt meja ner de anhållna antifascisterna, skulle detta ske så att det kunde tolkas som "lagligt". Denna "lagliga" förbrytelse var så enkel och snabb som gärna tänkas kan. Dåligt kunde man ge denna människoslakt och detta lönnmördande ett sken av laglighet. På den tiden var Carrasco en bödel eller helt enkelt en människoslaktare, vars enda mål då var att skaffa undan de bästa människorna bland antifascisterna, vilka provocerades på det grövsta för att pressa fram en anledning till deras avlivande.

Sadism och grymhet.

Den illustre direktören söker nu dölja sin perversa sadism och grymhet bakom en slags religiositet, liksom alla hycklare som till tidsfördriv prisar värnlösa människor. Hans känslovärld är sådan.

Generaldirektionen för fängelserna har beslutat att 60-åringar som utstår sitt fängelsestraff icke behöver göra kroppsliga dagsverken. Så var det också i fängelset San Miguel de los Reyes under den förre direktörens tid. Men när Eusebio Carrasco tillträdde befallde han gubbarna — män på 65—70 år — att de skulle tvätta och skura stora sovsalen varje dag. Bland dessa män är det en del som är nästan oförmögna att utföra arbetet. De får linka och släpa sig fram på grund av sina kroppsliga skavanker.

När fångarna ska in i cellerna eller när de om söndagarna kommenderas till mässan tvingas de marschera i takt till militärmusik.

"Död åt intelligensen."

Fängelseprästen är också censor beträffande böcker och genom dennes och dir. gemensamma djävulskaper har sådana åtgärder vidtagits att kulturen måste stanna utanför fängelsemurarna. Det råder en fruktansvärd trångbröstad och obskurantistisk anda. Förr var det tillåtet för fångarna att få in böcker, så ej nu. Inget är tillåtet och fångarnas personliga bokgåvor de mottagit förs till biblioteksavdelningen, som dock ej är öppen på tider då fångarna är lediga. Allt är uträknat i enlighet med det frankistiska högdjuret Millan Astrays krigsrop "Död åt intelligensen!"

Fångarna ska brutaliseras och förbli i okunnighet. Det leder också till att de blir allt mer okänsliga för sina olycksbröders lidanden. De förlorar t. o. m. sina ideal, för vilka de häktats och gått i fängelse.

Som slutvinjett till denna det mänskliga eländets plågohistoria vill vi berätta följande:

En fånge, Ramon Ariño Fuentes, medlem av republikanska vänstern, fick 45 dagars strängt fängelse i en fängelsehåla av följande anledning: Hans son i Madrid föreslog honom att han skulle köpa och sända honom några böcker: Fången svarade: "Jag skulle med största nöje acceptera ditt förslag, men det är meningslöst att du sänder mig böcker, ty i fängelset San Miguel de los Reyes är kulturen förbjuden". Då brevet var sänt med vanlig post hamnade detsamma hos censuren och förste fångknekten lade beslag på brevet och sände det till direktören som sin sadistiska vana trogen omedelbart anbefallde att Fuentes skulle tilldelas skärpt straff i en speciell håla för detta ändamål.

"Någonstans långt härifrån tappade man redan blodet av de första slaktoffren; någonstans hade de första dödsskriken redan förklingat. Människan hade lagt sin like på slaktbänken, som vore han vilket djur som helst; människan stod där i sin höghet bredvid offret med vapen, rykande av samma blod som hon själv hade i ådrorna. Skulle man någonsin kunna glömma den synen?"

(Vilhelm Moberg i "De knutna händerna".)

Arbetare i Göteborg protesterar mot Francos blodsdåd

Anarkistiska organisationerna i Göteborg hade för några dagar sedan anordnat ett opinionsmöte mot fascistiska bödelsväldets framfart mot det spanska folket i allmänhet men mot syndikalister och antifascister i synnerhet. Mötet hölls i Folkets hus stora och vackra sal. Ehuru alla möten privata såväl som allmänna vid denna tid på året röner inflytande från den analkande julen och drager folk till andra sysslor och intressen än kampen för de mänskliga rättigheterna, hade likväl ett hundratal intresserade åhörare mött upp. Arrangörerna hade ingen anledning att vara misslynta över det. Det hade kunnat bli sämre. Och just att så många infunnit sig varsla nog om att det kommer att bli än mera tillslutning till kommande opinionsmöten i samma sak. Ty det måste ideligen agiteras och opineras mot barbari och diktatur varifrån denna än kommer och vilken färg den än behagar uppträda uti.

Oscar Jansson från Stockholm var kallad att tala om vad som skett och håller på att ske i det av Franco terroriserade Spanien i vilket sammanhang han fastnaglade västmaktsdemokratiernas med USA i spetsen allians med bödelsväldet på den Pyreneiska halvön. Tal gav en fängslande och med fakta verifierad bild av det fasansfulla som skett och håller alltjämt på att ske i Spanien. Med från skilda källor hopsamlat och sammanställt material, som avslöjade det fruktansvärda som sker där nere höll han publiken fången. Visst har åtskilliga protestresolutioner mot detta barbari sett dagens ljus och nu senast från den (icke kommunistiska) fackföreningsinternationalen. Detta är gott och väl. Men var finns aktionerna, de positiva aktionerna mot francobanditismen frågade tal. Alltjämt saknas målmedvetna aktioner mot nazismens och fascismens sista fäste i det s. k. demokratiska Europa, det fäste med vilket nu USA förenat sig i det humbugsaktiga syfte att — försvara demokratin!

Tal. belönades med kraftiga applåder för en intressant och fascinerande framställning. Och till följe Oscar Jansson samma dag han talade här hade både sin namns- och födelsedag överlämnade arrangörerna utöver sitt tack för hans föredrag en vacker blomsterbukett.

Som en sammanfattning av både föredrag och åhörarnas mening i denna sak beslutade mötet att göra följande uttalande att ställas till Spanska Legationen i Stockholm:

Femton spanska anarkosyndikalister, fjorton män och en kvinna har enligt underrättelser till oss ställts inför militärdomstolen i Madrid, där de hotas med fängelse och dödsstraff. Bland de anklagade, som hållits fängslade sedan månader tillbaka, befinner sig män som Cipriano Damiano onzàbey,G Emilio Quiniones och Sebastian Calvo. Det enda brott dessa och deras medanklagade begått är att för sin organisation, CNT och Spaniens folk kräva återställandet av de demokratiska fri- och rättigheter som diktaturen fråntagit landets invånare.

De anklagade äro kända av oss som lidelsefulla frihetskämpar och vi vet att de av osjälviska syften och utan att söka främja egna politiska maktsträvanden verkat för det spanska folkets sak. Mötesdeltagarna och med oss hela den demokratiska opinionen i Sverige anser, att Spaniens folk äntligen måste komma i åtnjutandet av samma medborgerliga rättigheter som folken i de demokratiska länderna. Vi kräver därför att spanska regeringen inställer förföljelserna mot politiska opponenter, att militärdomstolarna inte längre behandlar spanska demokrater som kriminella förbrytare och att de spanska arbetarna ges frihet att i enlighet med sina övertygelser och intressen sammansluta sig i av staten oberoende organisationer.

Vi uppmanar spanska regeringen att som ett första steg på den vägen frige de femton anarkosyndikalisterna i Madrid. De är motståndare till fascismen i både öst och väst och begär att få leva under samma villkor som den övriga världens demokratiska folk.

Utöver detta uttalande ställd direkt till Spanska legationen f. v. b. ansåg också mötet och beslutade i ett annat uttalande fästa FN:s uppmärksamhet på saken. Detta uttalande lyder:

"Mötet hemställer till FN:s signatärmakter att ej på något sätt tillåta att makter eller stater som undertrycker de av FN sanktionerade mänskliga rättigheterna blir tillgodosedda med ekonomiska eller andra fördelar bidragande till demokratins bekämpande."

Värnpliktsvägrare i Nordnorge

Överste Strö, chef för luftvärnsgruppen Nordnorge, har i ett uttalande för den norska tidningen Verdens Gang framhållit att värnpliktsvägran är mycket allmän i Nordnorge. Särskilt i Helgeland är tendensen mycket utbredd. Det finns trakter där praktiskt taget inte en enda man har deltagit i militärtjänst, påstod han.

För att dämpa ner värnpliktsvägrarnas antal tycks man nu ha organiserat en motaktion. Man påstår sig ha påträffat dokument som uppmanar soldaterna att lyda order. Det skulle alltså med Verdens Gangs ord vara fråga om en organiserad uppviglarverksamhet. Anmälan har också gjorts till krigsåklagaren i Tromsö.

Det är tydligen att det finns en allmänt utbredd motvilja mot krigstjänsten. Att de krigsgalna frukta detta och söka misstänkliggöra värnpliktsvägrarnas handlingssätt är inget annat än vad man kan vänta.

Nordenskiöld . . .

Forts. från sid. 2

skada den alliansfria neutralitet vi valt som riktlinje. Käften tycks ha fan så lätt att glappa på somliga . . . och folkstyret sitter fan så trångt.

Om Nordenskiöld vill tjänstgöra som propagandist för atlantpakten bör han omedelbart frånsäga sig — eller fråntas — möjligheterna av att göra det i egenskap av "Chefen för flygvapnet".

Vi fordrar en översyn härvidlag av höga vederbörande. Och vilka är de andra "höga officerarna"?

Brand Red — SAP vu — Värmlands Folkblad — hederligt folk Gott Nytt År. Et in terra Pax 1954

Adolf Johansson
Kronikerhemmet Molkom

HIMMELSFÄRDEN

Direktör Pettersson var död och skulle nu till himlen. Åtminstone var han själv övertygad därom. Han hade nämligen varit medlem i församlingen i 30 år och varit ordförande i Brödrakåren i 15 år. Hans plats i paradiset var självklar. I dag hade hans själ kallats till Himmelrikets expedition. Troligen skulle direktör Pettersson nu registreras som medborgare i den himmelska staten. För tillfället satt han i all sin förträfflighet utanför S:t Pers mottagningsrum och väntade på audiens. Han hade just fördjupat sig i en artikel i "Himmelska Dagbladet" om det senaste handelsavtalet mellan Himmelriket och Helvetet, då S:t Pers dörr plötsligt öppnades och en sekreterare ropade upp hans namn. Direktör Pettersson reste sig sakta och steg med tvärsäker min in i expeditionen. Här kom minsann en som hade sitt på det torra! S:t Per bjöd honom sitta ner, vilken maning genast efterkoms. Direktör Pettersson var ganska förvånad över att S:t Per talade skånska, och vad som ännu mer förvånade honom var att expeditionens väggar pryddes av teckningar och målningar av den ökände humoristen Albert Engström, som direktör Pettersson skrivit flera indignerade artiklar om i Missionstribunen. Hans tankar avbröts av S:t Per, som efter att ha letat fram direktör Petterssons registerkort, plötsligt frågade:

— När skrattade direktör Pettersson sist?

— O, nådiga Herre, inte kan väl någon beskylla *mig* för ett lättfärdigt liv.

— Enligt mina anteckningar skrattade —i sist den 27 december 1922. Stämmer det?

— Ja, Herre, men sedan blev jag ju frälst på nyåret, och därefter har jag alltid levat ett dygdigt och hederligt liv, besökt församlingsmötena varje vecka och offrat åt missionen minst två gånger i månaden.

— Ni har alltså inte skrattat någon gång efter den 27 december 1822, fortsatte S:t Per på sin kristianstadsdialekt.

— Nej, jag försäkrar ju, att jag alltid levt ett rättfärdigt liv, sedan jag blev frälst. Jag har aldrig svurit, aldrig druckit sprit, aldrig rökt.

— Ja, då beklagar jag, men i Himmelriket har vi ingen användning för tråkmånsar. Enda villkoret för inträde i paradiset är ett glatt och trevligt uppträdande under jordelivet, och tyvärr uppfyller Ni inte det villkoret. Vi måste alltså sända Er vidare till Helvetet.

— Men, men..., stammade Pettersson.

— Javisst, ja. Provisionen på Edra missionsgåvor kan Ni hämta i kassan. Från och med i år lämnar vi 4 proc. i återbäring, så det blir liksom en liten uppmuntran. Adjö! Nästa!

Direktör Pettersson stapplade ut genom dörren och avlägsnade sig med tunga steg.

Till denna sorglustiga lilla historia kan endast tilläggas, att direktör Pettersson inte kom in i Helvetet heller. Djävulen ansåg honom nämligen alltför tråkig till och med för Helvetet, där man annars får vara nästan hur sur och elak som helst. Direktör Petterssons osaliga ande irrar nu omkring i världsrymden och var senast i går synlig på ett åskmoln NNO Vinga.

Sven-Erik Handberg

Uttalande

Efter att ha diskuterat frågan om anarkismens nutidsuppgifter beslutar Stockholms anarkistiska förening att göra följande uttalande. Anarkismen kämpar nu, som tidigare,

Mot statsherraväldet och mot statens växande makt, klass-systemet och de ekonomiska orättvisorna;
Mot krig och militarism och de ständigt växande militärbördorna;
Mot kyrkans och byråkratins makt;
Mot rättsväsendets korruption, mot ett system där man hänger de små tjuvarna medan de stora belönas med kungliga ordnar och granna titlar;
Mot alla orättvisor och övergrepp, vrånga domar, privilegier, allt förtryck och all diktatur!

Anarkismen kämpar

För ett fritt folkligt federalistiskt samhällssystem byggt på de arbetandes ekonomiska, fackliga, ideella och kulturella organisationer. Vårt önskemål är en helt genomförd ekonomisk-industriell självstyrelse eller demokrati med principiell samhällelig äganderätt och fördelning enligt regeln åt var och en efter behov, så långt resurserna tillåter, varefter ransonering sker, mot att var och en, sin plikt likmätigt, presterar vad han förmår;
För avrustning, internationell solidaritet, fred i frihet och ömsesidig hjälp;
För full religionsfrihet och kyrkans radikala skiljande från staten;
För likhet inför lagen och avskaffandet av alla lagar, som skyddar de rikas genom penningen garanterade förmånsställning i samhället;
För en ny rätt baserad på allas lika plikter, lika frihet och rätt till samhällets av generationer samlade resurser. Min frihet och rätt upphör där andras lika stora rätt och frihet börjar. Denna nya rätt och solidaritetsmoral öppnar nya och livgivande perspektiv för alla människor därigenom att hatet, osäkerheten, den inbördes kampen, ersättes av kärlek eller solidaritet, trygghet och ordning, inbördes hjälp och ömsesidig frihet.

Tidningen Brand, den anarkistiska rörelsens organ, är ett oppositionsinstrument mot all diktatur och allt förtryck varhelst det framträder. Tidningen försvarar både den enskilde människans, gruppens och samhällets rätt gent emot statens och alla andras övergrepp och diktatur.

Den enskilde individens rättigheter måste med alla förnuftiga medel försvaras, sedan samhället, som är till för människan, alla människor. Människan är intet medel för samhället utan tvärtom. Vi går ut från människan för att komma fram till allt större enheter, till ett folkens förbund!

Från den anarkistiska internationalen CRIA har vårt förbund i likhet med alla andra anarkistiska sammanslutningar i världen erhållit en skrivelse med förfrågan om vår inställning till ett förslag om en internationell anarkistisk kongress i Frankrike. CRIA vill med denna skrivelse undersöka förutsättningarna för en sådan kongress.

Kongressen skulle bl. a. befatta sig med ett förslag till principuttalande gällande för alla anarkistiska sammanslutningar i världen.

Anarkistiska Propagandaförbundets VU har behandlat denna skrivelse och för sin del i princip anslutit sig till tanken på en internationell kongress och har heller ingen invändning att göra mot ett gemensamt principuttalande för världens samtliga anarkister. VU har för sin del även förutskickat, att därest platsen för kongressen icke ligger för långt undan, kommer representanter från vårt förbund att delta i densamma.

Stockholms anarkistiska förening

Stockholms Anarkistiska Förening har vid möte behandlat kamrat Folke Nilssons uteslutning ur Stockholms LS och beslutatt göra följande uttalande:

Som anarkistisk organisation inblandar vi oss ej i nämnda organisations inre angelägenheter, men för egen del anser vi fortfarande kamrat Folke Nilsson, som alltid, vara en god och för de frihetliga idéerna trogen kamrat, vars hängivenhet och ärlighet vi till fullo uppskattar.

Stockholms Anark. Förening.

Hällevadsholm

Anark. klubben avhöll årsmöte söndagen den 31 jan. hos Gösta Olsson under god tillslutning. Verksamhets- och revisionsberättelserna angav att det förflutna året på det hela taget varit ett framgångens år. Antalet möten hade ökat, däribland hade ett offentligt anordnats med kamrat Nisse Lätt från Göteborg som talare: Försäljningen av Brand har även ökat och ekonomien förbättrats. Räkenskaperna omslöt en summa å kr. 237:45 med ett saldo å kr. 81:40. Tillgångarna utvisade en behållning av kr. 281:40, vilket alltsammans utvisar betydlig ökning jämfört med fjolåret.

Styrelsens förvaltning för det gångna året godkändes enhälligt varpå styrelsen omvaldes med ett par kompletteringar.

En rad nya frågor förelåg till behandlig varav vi kan nämna några av de viktigaste:

1. Beslöts antaga en protest mot cirkulärskrivelse nr 7, 1953, från SAC:s AU:
2. att övertaga boklåneverksamheten från den numera nerlagda Hällevadsholms LS:
3. att anordna en offentlig föreläsning i slutet av febr. eller början av mars varvid kamrat Gösta Olsson talar om det anarkistiska kollektivet Aymare i Frankrike;
4. att anordna ett samkväm med klubbmedlemmarna och ev. intresserade inbjudna, att avhållas hos G. Olsson, Kvarndalen lördagen den 6 febr., en av dessa tillställningar som hos klubbmedlemmarna populärt går under benämningen "midvinterblot".
5. Att välja två medl., vilka blev A. E. Nylund och G. Olsson, till den konferens som anordnas av anarkisterna i Västra Sverige, i Göteborg den 14 febr., där en del viktiga organisationsfrågor kommer att behandlas.

G. Olsson läste en artikel ur "Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning, om "Lumpsamlare som bygger hus" en artikel som visar att lumpsamlare i Paris kan lyckas med problemet att skaffa bostäder som politikerna misslyckas med.

Det var god stämning och optimism präglade mötet avslöts med kaffe. En ny medlem inröstades. Allt tyder på att klubben på nytt är på väg framåt. Vårt nästa möte blir den 21 febr.

Bergens son.

Borås

Anark. Föreningen avhöll samkväm Nyårsdagen hos kamrat Malmberg i dennes stuga vid Hjortryd. Man hade besök av kamrat Gösta Olsson, Hällevadsholm, som varit på en tur uppåt landet och nu kommit ner till kamraterna i Borås på återfärden. Under samkvämet fick han bidra med en föreläsning om sin resa till Frankrike och besöket på den anarkistiska kolonin Aymare förliden sommar. Dessutom bidrog Malmbergs döttrar och svärson med sång, uppläsning och musik. Den materiella välfägnaden svarade värdfolket för i rikligaste mån. Helhetsomdömet är: en lyckad sammankomst med goda kamrater som svarar för att Borås Anark. Förening lever och kommer att utvecklas med framtiden.

Bergens son.

Brand fick en liten puff i bladet "Våra idéer". Man säger att värdet i Brands innehåll varierat åtskilligt under senare år. Detta är ju endast glädjande att höra. Men denna eloge kan man väl knappast säga om tidningen "Våra idéer" därför att denna tidning är väl det snustorraste blad man kan få i sin hand. Tackat och betalt.

Köp Läs Sprid

Syndikalisternas tidning

VÅRA IDÉER

Nr 1, 1954. Pris 50 öre

Alla hittills utkomna nummer finns ännu att tillgå på exp.

REKVIRERA!

Folke Nilsson, Lundag. 40, uppg. 15, 2 tr., Stockholm Sv. Postg. 45 68 64

Enköping

Måndagen den 28 dec. hade intresserade kamrater inom Enköpings LS sammankallat till möte för att diskutera en del frågor inom den svenska anarkosyndikalismen. Kamrat Gösta Olsson, Hällevadsholm, som var närvarande, inledde varpå följde en livlig diskussion. Man var ense om att syndikalismen här i landet råkat i ett allvarligt läge genom den akuta ideologiska kris som nu gör sig gällande. Det är synnerligen behövligt att ägna all uppmärksamhet åt den idealism som anarkismen representerar och genom en stark anarkistisk rörelse ansåg talarna kan SAC-oppositionen erhålla det ideologiska stöd den behöver. Resultatet av diskussionen blev att man beslöt bilda Enköpings Anark. klubb vartill 7 medl. anslöt sig. Interimstyrelse valdes och medl. i den blev Sigfr. Berglund, ordf. och korresp., Harry Nykvist, sekr. och Ernst Fasth, kassör. Det beslöts att avhålla klubbens första möte lördagen den 9 jan. hos kassören.

Vi önskar den nya länken i den anarkistiska brödrakedjan välkommen i frihetskampen! Det är goda kamrater vi erhållit och det finns betydande möjligheter till nyanslutning som bådar gott för framtiden!

Bergens son.

Upplysningsmöte

Rubr.: Upplysningsmöte

I Klara Folkets hus höll anarkistiska föreningen ett möte den 22 januari till vilket också inbjudits utomstående. C. J. Björklund höll ett föredrag över ämnet: *Anarkism och syndikalism. Endera, bådadera eller ingendera?* Föredraget mottogs med mycket livliga applåder och en ytterst intressant debatt följde. Glädjande nog hade ovanligt många mött upp, därav en hel del utomstående och alla tog livlig del i detta för föreningen värdiga och nyttiga upplysningsmöte.

REDOVISNING

över inkomna medel på Brands stödfond.

Adrian Persson, Södertörns V-stad, 10:—; Leo Marcinczak, Stockholm, 10:—; Axel Öster, Stockholm, 5:—; Michel Stanger, Stockholm, 10:—; Tage Kilström, Kristinehamn, 5:—; Erik Kraft, Harald Larsson och O. Nykvist, Sveg, Karl Andersson och Algot Sjöberg, Lillhärdal, 20:—; Alvar Löving, Enköping, 3:—; Harry Dahlqvist, Arboga, 3:50; A. Svenson, Zinkgruvan, 5:—; K. I. Lennholm, Stockholm, 20:—; A. E. Nylund, Tossene, 3:—; J. O. Oskarsson, Kiruna, 10:—; F. Milstedt, Nynäshamn, 5:—; Nils Björklund, Bromma, 5:—; Henrik Andersson, Västerås, 10:—; Eugen Sägö, Hammarö, 10:—; H. S., USA, 50:—; Helge Ahlin, Stockholm, 8:50; Josef Ström, Enskede, 25:—; Tyko Johansson, Hofors, 3:—; Helge Svensson, Krokek, 5:—; Ivar Ahlström, Segmon, 2:—; Helmer Olsson, Hägersten, 10:—; Viktor Hallberg, Göteborg, 15:—; Ola Olsson, Göteborg, 5:—; G. Högberg, 8:50; Uno Johansson, Stockholm, 5:—; Gustav Svahn, Stockholm, 5:—; Gunnar Sten, Stockholm, 10:—; Erik Öhman, Stockholm, 5:—.

Till alla som givit Brand sitt stöd vårt varma tack.

Expeditionen

FRI DEBATT

Förslag

till uttalande och hänvändelse till SAC:s administrativa ledning om oppositionens inom SAC allmänrättsliga ställning.

Göteborgs LS har vid behandling av AU:s cirkulärskrivelse nr 7 1953 beslutat göra följande uttalande åtföljt av praktiska förslag till övervinnandet av den oenighet, som nu är rådande inom SAC.

LS beklagar djupt, att cirkulär av det innehåll här är fråga om, någonsin kunnat utsändas från en administrativ ledning inom en antiauktoritär rörelse. Den borde, enligt vårt förmenande, hellre värna om både rörelsen och dess idéer än vidtaga åtgärder, som verkar i motsatt riktning.

I intet avseende är cirkulär av denna art ägnade att befrämja enighet. Tvärtom, innebär cirkuläret en provokation i motsatt riktning, till en splittring och sprängning av rörelsen. Minst av allt är cirkuläret ifråga ägnat att hävda okränkbarheten i den oförytterligaste av alla fri- och rättigheter: den andliga, rätten att öva kritik mot det eller de, som medlemmarna, få eller många, sedan länge funnit lett SAC på avvägar, bort från de idéer och principer, som en gång motiverade rörelsens framträdande och gav den både historiskt, ideologiskt och socialt existensberättigande, förnekad av rörelsens vedersakare och motståndare.

Både med harm och sorg har LS fått bevittna, att AU:s cirkulär lett till en ny spirande splittring och sprängning av rörelsen, i det att Stockholms LS, inspirerad av cirkuläret ifråga, dels sänt ut ett liknande och dels redan företagit uteslutningar, alltså sprängning av rörelsen, vilket våldförande lett till att andra medlemmar, som en protest, självmant lämnat rörelsen och begärt sina utträden ur densamma.

Medlemmarna må givetvis ha rätt till att ha en synnerligen deciderad uppfattning om oppositionen såväl dess metoder för framförandet av sina synpunkter, vare sig deras uppfattningar mynnar ut i starkt fördömande eller berömmande slutsatser. Inom Göteborgs LS har under framför allt det år som gått, både fräna men icke desto mindre intressanta idédiskussioner just om det aktuella läget inom SAC ägt rum. Men med glädje kan konstateras, att dessa diskussioner i full och öppen frihet aldrig skadat det personligt goda kamratskapet medlemmarna emellan och heller inte lett till vare sig hot om eller uteslutningar — "utrensningar" — av dem, som vågat föra fram en än så våldsam kritik mot rådande förhållande inom SAC. LS har satt en ära uti, att det på detta sätt blivit högt till taket i de idéernas forum, som skapats under dessa idédiskussioner. Och minst av allt har LS funnit det välbetänkt, att efterapa bolsjevikiska eller i övrigt reformistiska "utrensningar" och utsändandet av s. k. "lojalitetscirkulär" mot s. k. "otrogna", eller för att använda den vokabulär, som blommat upp i AU:s cirkulär, betecknat oliktänkande för "illasinnade", "illojala", "lögnaktiga ryktesspridare", "belackare" eller "osolidariska" m. fl. nobla epitet.

Med hänvisning till vad sålunda redan sagts om den föreliggande krisartade situationen inom SAC hemställer Göteborgs LS härmed:

1) *Att* AU återkallar sitt cirkulär nr 7 1953. Detta skulle innebära en stor befriande och glädjande handling, som skulle återskänka AU ett *allmänt* förtroende igen. Skulle emellertid AU, för en i sig självt betydelselös prestiges skull, visa obenägenhet härtill och därmed till medverkan för återställandet av enigheten både inåt och utåt, hemställer LS i så fall till CK, som ett över AU verkande kontrollorgan, att ingripa och vidtaga de åtgärder den finner vara ägnade att verka avspännande inåt, enär AU:s cirkulär verkat i motsatt riktning,
2) *att* Stockholm LS likaledes återkallar såväl sitt cirkulär i samma stil, utsänt i slutet av dec. f. å. samt desslikes upphäver redan vidtagna uteslutningar och hot om repressalier i framtiden mot oppositionens anhängare,
3) *att* de medlemmar, vilka som en protest mot dekadansen inom SAC utträtt ur rörelsen, återkallar sina utträdesanmälningar och återupptager det temporärt avbrutna medlemsskapet inom SAC,
4) *att* den organiserade opinionsrörelsen, utan att avkall göres i någon som helst mån på medlemmarnas rätt, frihet och plikt till att inom en på federativa grunder fyntad rörelse som SAC opiniera och kritisera allt vad de anse vara orätt inom rörelsen såväl i ideologiskt-principiellt som organisatoriskt avseende, upphör att verka på sätt nu skett och som den funnit sig nödsakad tillämpa, samt att oppositionens tidning, "Våra idéer" nedlägges. Som självklar förutsättning för att så skall kunna och må ske anser LS vara den, att de medlemmar, som tillhör den oppositionella riktningen, måste ha samma fria och lika rätt till att verka för sina synpunkter inom rörelsen och i rörelsens organ, Arbetaren, som den andra riktningen, vilken under flera år obehindrat fått verka för sina samtidigt den med berått mod undertryckt oppositionens. Därför bör, vilket LS med skärpa vill betona, sådana förhållanden skapas och återställas inom rörelsen, som gör det möjligt för *alla* SAC:s medlemmar, att samverka uti och för tidningen Arbetaren, vilket nu, sådana förhållandena gestaltats på senare år, tyvärr är uteslutet.

LS kan inte finna annat, än att en sådan ideologisk-rättslig likställighet för medlemmarna inom vår federativa rörelse och inom ramen för de syndikalistiska principerna ävenledes är i äkta överensstämmelse med rörelsens sant demokratiska karaktär. Och denna bör noga bevaras och hävdas.

Slutligen hemställer vi till AU-CK för det

5) *att* de motsättningar inom rörelsen, som de facto finnes, och vilka det inte tjänar något förnuftigt eller ärligt syfte att blunda för som obefintliga, hänskjutes för behandling till en Allmän kommission — eller vilket annat namn man vill beteckna den med, vilket är likgiltigt — sammansatt av lika många representanter från båda riktningarna. Denna kommission skall ha till syfte, att inom kortast möjliga tid framlägga de betänkanden eller förslag, varom den kan enas, i syfte att återställa enigheten inåt för att därigenom stärka rörelsens ställning utåt gentemot de idériktningar rörelsen som sådan sedan sin tillkomst stått i opposition mot.

Göteborgs LS anser på synnerligen allvarliga grunder, att SAC som representant för syndikalistisk idé, taktik och organisation, inte har råd till att inifrån frätas sönder av vare sig personliga eller ideologiska skäl. LS finner det i högsta grad både orimligt, oklokt och orättvist, att samtidigt som vi inom SAC strävar till att vinna förut redan reformistiskt organiserade arbetare o. a. för vår rörelse både som medlemmar och idéanhängare, kasta ut ur rörelsen medvetna och skolade syndikalister, vilka under större delen av sina mest aktiva delar av sina liv arbetat hårt och med stora individuella uppoffringar slitit hund för den syndikalistiska rörelsens utveckling och befästande.

LS innesluter sig till sist i den förhoppningen, att om de ovan anförda synpunkterna och bevekelsegrunderna beaktas, den föreslagna Allmänna kommissionen skall kunna komma fram till en för alla parter acceptabel överenskommelse i full frihet och därmed med det ansvar för det gemensamma till vilket denna frihet förpliktigar.

Gustav Sjöström

Arbetaren

är
den frihetliga
socialismens
främsta
förespråkare

Arbetaren

är oumbärlig
för alla
anarkister

Prenumerera
på

Arbetaren

Box 413 - Stockholm

GÖTEBORGS ANARKISTISKA FÖRENING

håller möte
3:e onsdagen i varje månad kl. 7.30
i **FOLKETS HUS V-sal**
Intresserade hjärtligt välkomna
Uppl. lämnas per tel. 25 55 66
eller 11 49 33
STYRELSEN